Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Камуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 117 (7558) СУБОТА 11 СНЕЖНЯ 1943 г.

Цана 20 кап.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

Ніякая сіла ў свеце не можа перашкодзіць нам знішчаць германскія арміі на сушы, іх падводныя лодкі на моры і разбураць іх ваенныя заводы з паветра. Наша наступленне будзе бязлітасным і нарастаючым.

(З Дэкларацыі Канферэнцыі Кіраўнікоў трох Саюзных Дзяржаў — Рузвельта, Сталіна, Чэрчыля)

ГІСТАРЫЧНЫЯ РАШЭННІ ТРОХ САЮЗНЫХ ДЗЯРЖАЎ

У Тэгеране адбылася Канферэнцыя кіраўнікоў трох саюзных Дзяржаў, на якой паміж СССР, Злучанымі Штатамі Амерыкі і Англіяй дасягнуты пагадненні выключнай важнасці.

Апублікаваныя ў газеце «Совецкая Беларусь» за 8 снежня гэтага года дакументы Канферэнцыі маюць гістарычнае значэнне. Гэтыя рашэнні накіраваны на хутчэйшы разгром гітлераўскай Германіі, яны маюць велізарнае значэнне для лёсу ўсяго чалавецтва.

За час вайны адбылося некалькі сустрэч і нарад віднейшых палітычных і ваенных дзеячоў вялікіх дэмакратычных дзяржаў, якія ўзначальваюць барацьбу Аб'яднаных нацый супроць гітлераўскай Германіі і яе васалаў.

З ходам вайны на канферэнцыях і нарадах выкоўвалася агульнасць разумення мэт і задач у барацьбе з агульным ворагам—фашысцкай Германіяй. Ход вайны ўказваў неабходнасць агульных дзеянняў ва ўсё больш узрастаючых памерах для разгрому ворага. Усё гэта прывяло тры самыя вялікія дзяржавы свету да яшчэ больш цеснага супрацоўніцтва.

Аб'яднаныя дзяржавы ў вайне супроць гітлераўскай Германіі імкнуліся да найбольш поўнай каардынацыі дзеянняў, ажыццяўлення ўзгодненых баявых аперацый. І толькі ў такім напрамку развіваліся адносіны паміж удзельнікамі англа-совецка-амерыканскай кааліцыі.

Чырвоная Армія наносіла і наносіць удар за ўдарам па нямецка-фашысцкіх акупантах. Воіны Чырвонай Арміі сілай і магутнасцю совецкай зброі знішчылі мільёны нямецкіх салдат і афіцэраў, скрамсалі дзесяткі тысяч самалётаў, танкаў, гармат, мінамётаў і іншай вайсковай тэхнікі ворага.

Чырвоная Армія выгнала гітлераўскіх нягоднікаў з велізарнай тэрыторыі, якая была імі захоплена, і гоніць нямецкіх акупантаў усё далей на захад. Баявыя дзеянні Чырвонай Арміі былі падтрыманы баявымі дзеяннямі нашых саюзнікаў у Паўночнай Афрыцы, у басейне Міжземнага мора і ў Паўднёвай Італіі.

Поспехі Чырвонай Арміі і нашых саюзнікаў паскорылі ход вайны, яшчэ больш замацавалі баявое садружаства Аб'яднаных нацый і наблізілі перамогу над гітлераўскай Германіяй.

Зараз, у ходзе ваенных дзеянняў супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, настаў момант, калі прэзідэнт ЗША, правадыр народаў СССР і глава англійскага ўрада ўпершыню сабраліся разам для вырашэння карэнных пытанняў вайны і міру. За круглым сталом на працягу чатырох дзён абменьваліся думкамі і прымалі рашэнні самыя выдатныя дзяржаўныя дзеячы нашага часу, дасягнуўшы поўнай дагаворанасці і па пытаннях вядзення вайны, і па важнейшых пытаннях пасляваеннага ўстройства свету.

Выдатныя людзі нашай эпохі Сталін, Рузвельт, Чэрчыль на Канферэнцыі ў Тэгеране абмеркавалі пытанні вайны супроць Германіі, а таксама рад іншых важных палітычных пытанняў. Канферэнцыя прыняла Дэкларацыю аб сумесных дзеяннях у вайне супроць Германіі і аб пасляваенным супрацоўніцтве трох дзяржаў, а таксама Дэкларацыю аб Іране.

У Дэкларацыі трох дзяржаў аб вядзенні вайны супроць гітлераўскай Германіі з усёй яскравасцю і пераканаўчасцю сказана аб тым, што лёс вайны прадвырашан канчаткова, што гітлераўская ваенная машына будзе разбіта ўшчэнт. Канферэнцыя ў Тэгеране — новы важнейшы этап умацавання баявога саюза Вялікабрытаніі, СССР і ЗША. «Што датычыцца вайны,—гаворыцца ў Дэкларацыі трох дзяржаў,—прадстаўнікі нашых ваенных штабаў удзельнічалі ў нашых перагаворах за круглым сталом, і мы ўзгаднілі нашы планы знішчэння германскіх узброеных сіл. Мы прышлі да поўнага пагаднення адносна маштабу і тэрмінаў аперацый, якія будуць прадпрыняты з усходу, захаду і поўдня».

Рашэнні Канферэнцыі трох вялікіх аб'яднаных Дзяржаў — СССР, ЗША і Англіі—у Тэгеране азначаюць поўны правал гітлераўскай стратэгіі. Зараз гітлераўская Германія павінна будзе весці адначасова аперацыі не толькі на совецка-германскім фронце, але і на іншых франтах у Еўропе—на поўдні і захадзе.

Недалёка той час, калі магутнае кальцо сцісне фашысцкую Германію і забяспечыць у магчыма кароткі тэрмін поўны і канчатковы разгром германскіх узброеных сіл. Недалёка той дзень, калі ўзброенай сілай аб'яднаных нацый будзе разбіта гітлераўская ваенная машына.

«Ніякая сіла ў свеце не зможа перашкодзіць нам знішчаць германскія арміі на сушы, іх падводныя лодкі на моры і разбураць іх ваенныя заводы з паветра. Наша наступленне будзе бязлітасным і нарастаючым»,—так гавораць рашэнні Канферэнцыі, падпісаныя Рузвельтам, Сталіным і Чэрчылем. Гэта забяспечваецца велізарнай ваеннай магутнасцю саюзных дзяржаў.

Рашэнні Канферэнцыі трох саюзных дзяржаў — акт выключна вялікай важнасці. Яго з радасцю чакалі ўсе свабодалюбівыя народы і сустрэлі гэтыя рашэнні з вялікім захапленнем. Рашэнні, прынятыя ў Тэгеране, выклікалі ў лагеры фашысцкай Германіі і яе васалаў яшчэ большую разгубленасць і безнадзейнасць.

І недалёка той час, калі нямецка-фашысцкія орды рабаўнікоў і душагубаў адчуюць усю моц і сілу Аб'яднаных нацый, недалёка той час, калі гітлераўцы адчуюць усю сілу сакрушальных удараў, якія ім рыхтуюць саюзнікі на аснове рашэнняў, прынятых на Канферэнцыі ў Тэгеране.

Яшчэ наперадзе многа крывепралітных баёў з гітлераўскай Германіяй, але рашэнні Канферэнцыі, прынятыя ў Тэгеране, усяляюць поўную ўпэўненасць у хуткім і канчатковым разгроме ворага.

Увесь совецкі народ з вялікім натхненнем слухаў дакументы, падпісаныя нашым вялікім і мудрым правадыром, главой Совецкага Урада таварышам Сталіным, прэзідэнтам ЗША Рузвельтам і главой Урада Англіі Чэрчылем на Канферэнцыі ў Тэгеране. На мітынгах, прысвечаных гэтай гістарычнай падзеі, совецкія людзі ўзялі на сябе рад новых абавязацельстваў—даць воінам Чырвонай Арміі яшчэ больш узбраення, харчавання, даць усё неабходнае для хутчэйшага разгрому ненавіснага ворага.

Гістарычныя рашэнні кіраўнікоў трох саюзных Дзяржаў у Тэгеране яшчэ больш узмацняюць нашу ўпэўненасць у хуткім разгроме нямецка-фашысцкіх акупантаў.

ЗАГАД

ВЯРХОЎНАГА ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

У баях за авалоданне горадам АЛЕКСАНДРЫЯ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта ЖАДАВА, генерал-палкоўніка танкавых войск РОТМІСТРАВА і лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі ГАРУНОВА.

Асабліва вызначыліся:

110 Гвардзейская стралковая дывізія палкоўніка ОГАРОДАВА, 111 стралковая дывізія палкоўніка БУШАВА, 214 Крэменчугская стралковая дывізія палкоўніка ЖУКАВА, 8 механізаваны корпус генерал-маёра танкавых войск ХАСІНА, 116 танкавая брыгада палкоўніка ЮРЭВІЧ, 91 гаубічная артылерыйская брыгада палкоўніка СОНІНА, 11 знішчальная супроцьтанкавая артылерыйская брыгада палкоўніка СЦЯПАШЧАНКА, 444 знішчальны супроцьтанкавы артылерыйскі полк маёра ЗАТУЛЬСКАГА, 308 Гвардзейскі Крэменчугскі мінамётны полк падпалкоўніка ГОЛЬДЗІНА, 14 штурмавая інжынерна-сапёрная брыгада палкоўніка КАВАЛЕНКА і 294 Палтаўская знішчальная авіяцыйная дывізія палкоўніка ТАРАНЕНКА.

У азнаменаванне дасягнутага поспеху злучэнням і часцям, якія вызначыліся ў баях за вызваленне горада АЛЕКСАНДРЫЯ, прысвоіць назву «АЛЕКСАНДРЫЙСКІХ».

Надалей гэтыя злучэнні і часці называць:

110-я Гвардзейская Александрыйская стралковая дывізія,

111-я Александрыйская стралковая дывізія,

214-я Крэменчугска-Александрыйская стралковая дывізія,

8-ы Александрыйскі механізаваны корпус,

116-я Александрыйская танкавая брыгада,

91-я Александрыйская гаубічная артылерыйская брыгада,

11-я Александрыйская знішчальная супроцьтанкавая артылерыйская брыгада,

444-ы Александрыйскі знішчальны супроцьтанкавы артылерыйскі полк,

308-ы Гвардзейскі Крэменчугска - Александрыйскі мінамётны полк,

14-я Александрыйская штурмавая інжынерна-сапёрная брыгада,

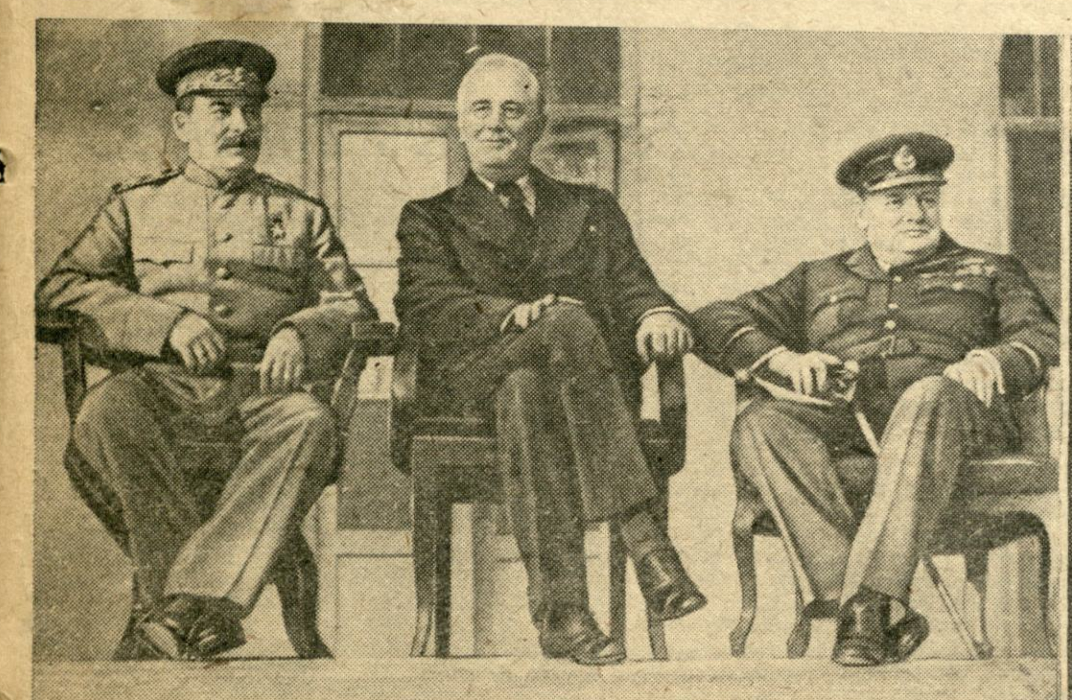
294-я Палтаўска-Александрыйская знішчальная авіяцыйная дывізія.

Вярхоўны Галоўнакамандуючы

Маршал Совецкага Саюза

І. СТАЛІН.

6 снежня 1943 г.

КАНФЕРЭНЦЫЯ КІРАЎНІКОЎ ТРОХ САЮЗНЫХ ДЗЯРЖАЎ — СССР, ЗША І ВЯЛІКАБРЫТАНІІ— У ТЭГЕРАНЕ. На здымку злева тав. І. В. СТАЛІН, пан Ф. Д. РУЗВЕЛЬТ і пан У. ЧЭРЧЫЛЬ. На здымку справа: сядзяць — тав. І. В. Сталін, пан Ф. Д. Рузвельт, пан У. Чэрчыль. Стаяць: пан Г. Гопкінс, тав. В. М. Молатаў, пан А. Гарыман, панна С. Чэрчыль, пан А. Ідэн.

ЗАГАД
НАРОДНАГА КАМІСАРА АБАРОНЫ

7 снежня 1943 г. № 313 гор. Масква

8 снежня спаўняецца 25 год з дня аснавання двойчы ордэнаноснай Ваеннай Акадэміі Чырвонай Арміі імені **М. В. Фрунзе.**

Створаная ў першы год грамадзянскай вайны, Акадэмія за 25 год свайго існавання дала Чырвонай Арміі шматлікія кадры добра падрыхтаваных камандзіраў, якія стаяць на ўзроўні сучаснага ваеннага майстэрства, адданыя большэвіцкай партыі і Соцыялістычнай Радзіме.

Шматлікія выхаванцы акадэміі,—афіцэры і генералы, якія знаходзяцца на франтах Айчыннай вайны, умела арганізуюць і паспяхова вядуць барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Адзначаючы заслугі Ваеннай Акадэміі перад Чырвонай Арміяй і Радзімай, выказваю ўпэўненасць у тым, што яе камандаванне і прафесарска-выкладчыцкі састаў па-ранейшаму будзе ў сваёй творчай рабоце кіравацца імкненнем даць Чырвонай Арміі энергічных і ведаючых ваенную справу афіцэраў.

Справа перамогі над ворагам патрабуе пастаяннага і глыбокага вывучэння вопыту Айчыннай вайны і неадкладнага скарыстання гэтага вопыту ў войсках. У рашэнні гэтай важнейшай задачы Ваенная Акадэмія імені **М. В. Фрунзе,** як і раней, павінна апраўдаць высокае назначэнне буйнейшага цэнтра ваенна-навуковай думкі Чырвонай Арміі.

Віншую Камандаванне, прафесарска-выкладчыцкі састаў і слухачоў двойчы ордэнаноснай Ваеннай Акадэміі імені **М. В. Фрунзе** з днём яе 25-гадовага юбілею і жадаю акадэміі далейшых поспехаў у яе творчай рабоце.

Народны Камісар Абароны
Маршал Совецкага Саюза
І. СТАЛІН.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 7 СНЕЖНЯ

На працягу 7 снежня на захад і на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, пераамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны КЛАЧКОВА, МАЛАЯ АНДРУСАЎКА, АНДРУСАЎКА, ЯРЭМАЎКА, ВАСІЛЬЕЎКА, ГРЫГОР'ЕЎКА, ГЛІНСК, АРСЕНЬЕВА, ВЕРШЧАЦ, ШАМАЎКА, ВАСАЎКА, МАРТАІВАНАЎКА, СЯМЕНАЎКА, ІВАНАЎКА, ДУБОВЫ і чыгуначнай станцыяй ПАНТАЕЎКА.

У раёне ЧАРНЯХОВА нашы войскі працягвалі весці жорсткія баі з вялікімі сіламі пяхоты і танкаў праціўніка і пад іх націскам пакінулі некалькі насялёных пунктаў.

На другіх участках фронта — разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 6 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 128 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 29 самалётаў праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 8 СНЕЖНЯ

На працягу 8 снежня на захад і на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, пераамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, працягвалі наступленне і авалодалі раённымі цэнтрамі Кіраваградскай вобласці ЕЛІЗАВЕТГРАДКА, НОВАЯ ПРАГА, а таксама занялі насялёныя пункты СЯМІГОР'Е, ОНАВА, МІХАЙЛАЎКА, СВЕТАПОЛЛЕ, ГРЫГОР'ЕЎКА і чыгуначную станцыю ШАРАЎКА. Такім чынам, чыгунка ЗНАМЕНКА—НІКАЛАЕЎ, ЗНАМЕНКА—КРЫВЫ РОГ перарэзана нашымі войскамі.

У звіліне ДНЯПРА на паўднёвы захад ад ДНЕПРАПЯТРОЎСКА нашы войскі вялі баі мясцовага значэння, у ходзе якіх авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка.

У раёне на паўночны ўсход ад ЧАРНЯХОВА нашы войскі вялі жорсткія баі з праціўнікам, у ходзе якіх намі пакінута некалькі насялёных пунктаў.

На другіх участках фронта—разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 7 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 96 нямецкіх танкаў, з іх 84 у раёне на паўночны ўсход ад ЧАРНЯХОВА. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 19 самалётаў праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 9 СНЕЖНЯ

На працягу 9 снежня на захад і на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, пераамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, працягвалі наступленне і авалодалі вельмі ўмацаванымі насялёнымі пунктамі ВАРОНАЎКА, ПАДАРОЖНАЕ, ЧАПЛІШЧА, ТАРАСАЎКА, КАЛАНТАЕЎ-ПОЛЬСКІ, РАЦАВА, КАЛАНТАЕЎ, СТЭЦОЎКА, СНЯЖКОЎКА, ПЯТРОВА, МАШОРЫНА, ЗАРУДНЫ БАЙРАК, МІТРАФАНАЎКА, СПАСАВА і чыгуначнай станцыяй МЕДЗЕРАВА.

У раёне на паўночны ўсход ад ЧАРНЯХОВА нашы войскі адбівалі атакі вялікіх сіл пяхоты і танкаў праціўніка.

На другіх участках фронта—разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 8 снежня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 78 нямецкіх танкаў, з іх 75 у раёне на паўночны ўсход ад ЧАРНЯХОВА. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 33 самалёты праціўніка.

У адказ на заклік ЦК КП(б)Б і Соўнаркома БССР

Чырвоная Армія з баямі ідзе па беларускай зямлі. Пад Віцебскам і Магілёвам, за Гомелем і на Палессі ідуць жорсткія баі па ачышчэнню беларускай зямлі ад нямецка-фашысцкай навалачы. Адступаючы з Беларусі, вораг спусташае нашу зямлю, паліць вёскі і гарады, гоніць у няволю людзей, забівае дзяцей і старых. Свяшчэннай нянавісцю гараць сэрцы байцоў. Яны помсцяць нямецкім людаедам за ўсе іх чорныя крывавыя справы на Беларусі. Канкрэтнымі баявымі справамі адказваюць чырвоныя воіны на зварот Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі і Ўрада БССР.

Ніжэй мы друкуем выступленні байцоў і камандзіраў, якія вызваляюць беларускую зямлю ад нямецка-фашысцкіх акупантаў.

СЭРЦА ПЕРАПОЎНЕНА ПОМСТАЙ

Я кіргіз. Разам з беларускімі братамі ваюю ў лясах і на палях Палесся — б'ю немцаў. Не шкадуючы ні сіл, ні жыцця, дапамагаю таварышам вызваляць Беларусь. Я іду па гэтай старонцы і бачу яе пакуты і гора, яе спаленыя вёскі. Сэрца маё перапоўнена помстай. Я шукаю ворага і знішчаю яго.

Калі нашай роце было загадана выбіць немцаў з траншэй, я першы падпоўз да групы фрыцаў, і мая трапна кінутая граната ў шматцё разнесла гітлераўцаў. За мужнасць у баях я атрымаў медаль «За баявыя заслугі».

Чырвонаармеец
Холдар **ПАЛАТАЎ.**

Я зноў на родных палях

У чэрвені 1941 года я выехаў з роднага Гомеля на фронт. За гэты час многа забіў немцаў. Ведаў: б'юся за свой горад, за сваю Беларусь.

Цяпер я зноў на родных палях. Як іх знявечылі нямецкія нягоднікі!

Вызвалены Гомель і многія іншыя гарады і вёскі Беларусі. Але большая частка нашай старонкі яшчэ пакутуе пад ярмом ворага. Мільёны совецкіх грамадзян чакаюць вызвалення. І мы іх павінны вызваліць.

У адказ на зварот нашага беларускага ўрада і ЦК КП(б) Беларусі я яшчэ мацней буду біць фашысцкіх катаў. Нічога не пашкадую для поўнага разгрому ненавіснага ворага!

Сержант **МУХА.**

Клянуся табе, родны край

Нарадзіўся я ў Гомелі і тут скончыў дзесяцігодку. У першыя дні вайны юнаком пакінуў горад, а восенню гэтага года прышоў на родную зямлю загартаваным воінам.

Вызваленне роднага горада я сустрэў з вялікай радасцю. Зварот ЦК Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі і Ўрада БССР—гэта голас майго народа, які кліча нас, воінаў, на новыя подвігі за поўнае вызваленне любімай старонкі ад нямецкіх захопнікаў. Я чэсна змагаўся з ворагам і яшчэ смялей буду змагацца з ім у прадстаячых баях.

У адным баю твар у твар сутыкнуўся з чатырма нямецкімі аўтаматчыкамі. Нягоднікі імкнуліся акружыць мяне. Гранатамі я знішчыў іх. Клянуся табе, Беларусь, мая родная бацькаўшчына, адпомсціць ворагу за кожную тваю слязу, за кожную кроплю крыві.

Мы нясём табе вызваленне, Беларусь.

Чырвонаармеец
Віктар **МІЛАЎ.**

Бязлітасна б'ю ворага

На беларускай зямлі я прыняў першае баявое хрышчэнне. Перад тым, як ісці ў бой, бачыў зрытую варонкамі, пакрытую папялішчамі Беларусь. Нянавісць да немцаў поўніла маё сэрца, павялічвала сілы маіх удараў па ворагу.

А было так. У адной беларускай вёсцы вельмі ўмацаваліся немцы. Мы завязалі вулічны бой. У гэтым баю я застрэліў нямецкага кулямётчыка і гранатамі закідаў варожую агнявую кропку. Гэта дало магчымасць хутка адбіць у ворага вёску.

На заклік партыі і ўрада Беларусі я, малады баец, клянуся бязлітасна граміць немцаў і помсціць ім за ўсе іх злачынствы.

Сержант Юрый **МІЦЯГІН.**

Пачатак маёй помсты

Маю родную вёску нямецкія катыператварылі ў груды руін. Калі я прышоў на папялішча, маё сэрца сціснулася ад гора і нянавісці. На месцы бацькоўскага дома вецер круціў попел; галавешкі гаварылі мне аб пакутах майго Палесся. У вёсцы, дзе я вырас і куды ірвалася маё сэрца, мне расказалі горкую вестку—немцы кінулі ў агонь маю маці.

Над папялішчам я сказаў сваім таварышам:

— Хлопцы, будзем біцца з немцамі, пакуль жывем і дышам, пакуль у нашых жылах цячэ кроў. Наперад, за нашу радзіму, за вялікага Сталіна!

Гонячы ворага, мы перарэзалі яму дарогу і замініравалі яе. У гэты час паказалася нямецкая машына. Яна наскочыла на міну, і 5 немцаў знайшлі сабе смерць. Гэта помста за цябе, мая маці, за цябе, маё Палессе.

Чырвонаармеец
Адам **КУДРОНАК.**

БАЯВЫЯ СПРАВЫ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў Магілёўскай абласці, зрабіў налёт на немцаў. У адкрытым баю совецкія патрыёты знішчылі 2 аўтамашыны, 19 салдат і афіцэраў, захапілі 100 галоў буйнай рагатай жывёлы і 19 коней.

Другі атрад магілёўскіх партызан разграміў нямецкі гарнізон у вялікім насялёным пункце. Народныя мсціўцы ўзарвалі склад з боепрыпасамі, знішчылі 70 і ўзялі ў палон двух нямецкіх салдат і афіцэраў.

★

Атрад беларускіх партызан, які дзейнічае ў Палескай абласці, за два дні лістапада пусціў пад адкос 3 воінскія эшалоны праціўніка.

Партызаны гэтага-ж атрада абстралялі 6 паяздоў. Вывелі са строю ўсе паравозы. Патрыёты падарвалі 3 аўтамашыны і некалькі вазоў з боепрыпасамі і жывой сілай, знішчыўшы пры гэтым 128 нямецкіх салдат і афіцэраў.

★

Народныя мсціўцы з партызанскага атрада, які дзейнічае ў Беластоцкай абласці, пусцілі пад адкос нямецкі эшалон з афіцэрскім саставам. Пры крушэнні было забіта 40 і паранена 150 нямецкіх афіцэраў, поўнасцю знішчана 7 вагонаў з ваеннай маёмасцю.

Другі атрад беластоцкіх партызан разбурыў вялікі ўчастак чыгуначнага палатна, знішчыў 8 кілометраў тэлефоннай і тэлеграфнай лініі. Партызанамі падарван мост.

Вялікі працоўны ўздым

Пачатак вызвалення роднай беларускай зямлі ад нямецка-фашысцкіх акупантаў, набліжэнне 25-й гадавіны БССР выклікалі сярод калектыва, эвакуіраванага з Віцебска іголкавага завода, вялікі працоўны ўздым. Паміж цэхамі і асобнымі рабочымі шырока разгарнулася соцыялістычнае спаборніцтва. Рабочыя бяруць абавязацельствы дастойна сустрэць слаўны юбілей і як мага больш дапамагчы Чырвонай Арміі — вызваліцельніцы роднай зямлі.

Словы ў віцеблян не разыходзяцца са справай. Так, стаханаўкі тт. Раманоўская, Э. Левінтава выконваюць па 5—6 норм. Стаханаўцы тт. Календа, Цыльвекс, токар Забела, слесар Кібісаў штодзённа перавыконваюць план. Завод, як пераможца Усесаюзнага соцыялістычнага спаборніцтва, трымае пераходны Чырвоны сцяг абкома ВКП(б) і аблвыканкома. Слаўны юбілей БССР калектыў іголкавага завода імкнецца адзначыць новымі слаўнымі перамогамі.

С. ШКЛЯР,
сакратар партбюро завода.

СВЯТОЧНЫ КАНЦЭРТ

Калектывы беларускіх тэатраў, майстры сцэны энергічна рыхтуюцца да 25-й гадавіны Беларускай ССР. У святочныя дні ў тэатрах адбудуцца прэм'еры новых спектакляў, канцэрты з твораў беларускіх кампазітараў і паэтаў.

У Першым Дзяржаўным ордэна Працоўнага Чырвонага Сцягу драматычным тэатры ў дні юбілею будзе пастаўлена новая п'еса Рамановіча «Палешукі». Другі Беларускі Дзяржаўны тэатр у дні юбілею будзе гастраліраваць у Маскве. Тэатр пакажа маскоўскаму гледачу чатыры пастаноўкі, у тым ліку «Пробу агнём»—Кандрата Крапівы і «Несцерку»—В. Вольскага.

Калектыў Беларускага Дзяржаўнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета працуе над аднаўленнем пастаноўкі оперы «Севільскі цырульнік». У оперы заняты заслужаныя артысты БССР Арсенка, Балоцін, Мурамцаў, салістка Кроз і другія. Апрача таго, артысты тэатра оперы і балета дадуць канцэрт з твораў беларускіх, рускіх і заходне-еўрапейскіх кампазітараў.

Намячаецца вялікі святочны канцэрт да ўрачыстага пасаджэння. У святочным канцэрце прымуць удзел лепшыя мастацкія сілы БССР: народная артыстка СССР і БССР Александроўская, народная артыстка БССР Млодэк, заслужаныя артысты БССР Арсенка, Аляксеева, Нікалаева і другія. У канцэрце прыме ўдзел квартэт смычковых інструментаў у складзе артыстаў Амітона, Власава, Афанасьева і Цыпорына. Артысты музкамедыі БССР тт. Гераскін і Папко выканаюць сцэну з новай беларускай аперэты кампазітара Клумава. Народны артыст БССР тав. Малчанаў і заслужаны артыст БССР тав. Звездачотаў пакажуць сцэну з спектакля «Чалавек з ружжом»—сустрэча ў Смольным.

У святочным канцэрце прыме таксама ўдзел Беларускі ансамбль песні і танца.

Да 25-годдзя Беларускай ССР

МАСТАЦТВА СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ ЗА 25 ГОД

Праз вякі цяжкіх выпрабаванняў пранёс беларускі народ свае цудоўныя казкі, легенды, песні, танцы, прыказкі, загадкі, выяўленчае мастацтва. Але толькі пры совецкай уладзе мастацтва беларускага народа атрымала ўсе ўмовы для поўнага развіцця.

Разам з бурным росквітам народнай гаспадаркі рэспублікі, уздымам матэрыяльнага добрабыту беларускага народа вырасла яго культура—навука, літаратура і мастацтва, нацыянальнае па форме, соцыялістычнае па зместу.

За 25 год існавання БССР, у выніку ўвагі і клопатаў з боку ЦК КП(б)Б, расцвіло мастацтва Совецкай Беларусі. Створана вялікая колькасць мастацкіх устаноў, выхаваны шматлікія кадры майстраў мастацтва.

Да 1941 года ў Беларусі было 23 тэатры, у ліку якіх Беларускі Дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета, Першы Беларускі Дзяржаўны ордэна Працоўнага Чырвонага Сцягу драматычны тэатр, Другі Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр, Тэатр Юнага Гледача, Дзяржаўны Яўрэйскі тэатр, Дзяржаўны Рускі драматычны тэатр, Тэатр музычнай камедыі БССР, Польскі Дзяржаўны драматычны тэатр БССР, Беларускі Дзяржаўны тэатр лялек, восем абласных тэатраў, шэсць калгасна-соўгасных тэатраў. Апрача таго, была створана Дзяржаўная філармонія, якая аб'ядноўвала калектывы сімфанічнага аркестра, ансамбля песні і пляскі, аркестра народных інструментаў і дзяржаўнага хора. Была створана таксама дзяржаўная кансерваторыя, існавала пяць музычных вучылішчаў, звыш паўтары дзесяткі музычных школ, тэатральнае, харэаграфічнае і мастацкае вучылішчы.

Былі створаны Карцінная галярэя і музей выяўленчых мастацтваў. Апошнія гады перад вайной з'явіліся перыядам сапраўды бурнага росквіту культуры і мастацтва Совецкай Беларусі.

Вялізным укладам у справу развіцця тэатральнага і наогул беларускага мастацтва з'явілася стварэнне Беларускага Дзяржаўнага тэатра оперы і балета.

Значнымі ў рабоце тэатра з'явіліся беларускія оперы «Міхась Падгорны» Е. Цікоцката, «У пушчах Палесся» А. Багатырова, «Кветка шчасця» А. Туранкова і балет «Салавей» М. Крошнера.

Рэпертуар тэатра быў рознастайны. Ішлі оперы «Пікавая дама» і «Еўгеній Онегін» Чайкоўскага, «Русалка» Даргамыжскага, «Кармен» Бізэ, «Севільскі цырульнік» Расіні, «Травіята»—Вердзі, балеты «Лебядзінае возера» Чайкоўскага, «Капелія» Дэліба, «Дон Кіхот» Мінкуса і іншыя.

Нягледзячы на тое, што беларускае опернае мастацтва створана параўнаўча нядаўна, яно стаіць на прафесіянальным узроўні і ўяўляе сабою значную мастацкую каштоўнасць.

Вялікае значэнне для развіцця беларускага музычнага мастацтва мела стварэнне філармоніі з ансамблямі, хорамі і аркестрамі. Гэта выклікала вялікую актыўнасць кампазітараў у стварэнні сімфанічнай і іншай музыкі.

* * *

Пачэснае месца ў развіцці беларускага выяўленчага мастацтва займае мастак Ю. М. Пэн. Аснаваная Ю. М. Пэнам Віцебская мастацкая школа выпусціла рад таленавітых беларускіх мастакоў—Зайцава, Глебава, Красоўскага, Гаўрыленку, Маназона і іншых.

Сярод вядомых работ гэтых мастакоў—«Прыход чырвоных у Мінск» і «Другі з'езд РСДРП» —Ахрэмчыка, «Уступленне Чырвонай Арміі ў Мінск»—Зайцава, «Раззбраенне Карнілава»—Гаўрыленкі, «Сталін у штабе Рэўваенсовета» — Красоўскага. Вялікай славай пейзажыста карыстаецца старэйшы беларускі мастак В. Н. Кудрэвіч.

Добра паказалі сябе беларускія скульптары — заслужаныя дзеячы мастацтваў Грубе, Азгур, Бембель, скульптар Глебаў.

* * *

Бурны росквіт тэатральнай, музычнай і выяўленчай культуры ў рэспубліцы стварылі неабходныя ўмовы для правядзення дэкады беларускага мастацтва ў Маскве ў 1940 годзе.

На дэкадзе былі прадстаўлены асноўныя творчыя калектывы рэспублікі, якія характарызуюць творчае аблічча беларускага мастацтва —Беларускі Дзяржаўны тэатр оперы і балета, Першы Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр, калектывы Беларускай Дзяржаўнай Філармоніі, мастацкай самадзейнасці. У дэкадзе ўдзельнічалі таксама беларускія мастакі, работы якіх былі экспаніраваны на выстаўцы «Ленін і Сталін—арганізатары беларускай дзяржаўнасці».

Большэвіцкая партыя і совецкі ўрад высока ацанілі дасягненні беларускага мастацтва і ўзнагародзілі калектывы і асобных выканаўцаў ордэнамі і медалямі СССР.

У Совецкай Беларусі выраслі таленавітыя кадры работнікаў мастацтваў, да ліку якіх трэба аднесці ў першую чаргу такіх, як народная артыстка СССР Л. П. Александроўская, народныя артысты БССР Г. П. Глебаў, В. І. Владамірскі, Е. А. Міровіч, А. К. Ільінскі, П. С. Малчанаў, І. Ф. Ждановіч, Д. А. Арлоў, Г. Ю. Грыгоніс, З. А. Васільева, Р. В. Млодэк, заслужаныя артысты БССР Л. Ф. Аляксеева, А. В. Нікалаева, А. Д. Арсенка, К. Н. Саннікаў, скульптары, заслужаныя дзеячы мастацтваў БССР А. В. Грубе, З. І. Азгур, А. О. Бембель; мастакі Б. М. Кудрэвіч, І. О. Ахрэмчык, Е. Зайцаў; кампазітары: заслужаны дзеяч мастацтваў Е. К. Цікоцкі, заслужаны артыст БССР А. В. Багатыроў, Н. І. Аладаў і другія.

Старэйшы ў Беларусі Першы Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр узнік у 1920 годзе.

У першых сваіх пастаноўках— «На Купалле», «Вяселле», «Машэка» тэатр шырока скарыстоўвае беларускі фальклор. Адначасова ўвага звяртаецца на развіццё беларускай драматургіі.

Рэпертуар тэатра бесперапынна ўзбагачаецца за лік лепшых п'ес беларускіх і рускіх драматургаў.

У 1938 годзе тэатрам была пастаўлена п'еса буйнейшага беларускага драматурга К. Крапівы «Партызаны». Напісаная добрай мовай, поўная народнага юмару, п'еса з'явілася вельмі добрым мастацкім матэрыялам для стварэння глыбока патрыятычнага спектакля аб грамадзянскай вайне, аб барацьбе беларускіх партызан супроць інтэрвентаў.

У наступным годзе была пастаўлена новая п'еса К. Крапівы «Хто смяецца апошнім». Гэта сатырычная камедыя востра і метка б'е па абывацельшчыне, мяшчанству, падхалімству, б'е па ворагу. За гэту п'есу Кандрату Крапіве была прысуджана Сталінская прэмія.

На дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве, якая прайшла з вялікім поспехам, тэатр паказаў свае лепшыя чатыры пастаноўкі — «Апошнія» М. Горкага, «Партызаны», «Хто смяецца апошнім» К. Крапівы, «Пагібель воўка» таленавітага беларускага пісьменніка Самуйлёнка. Грамадскасць сталіцы СССР высока ацаніла дасягненні беларускага тэатральнага мастацтва.

За дваццаць з лішкам год існавання Першы тэатр змог стварыць рад значных мастацкіх спектакляў. Але самую каштоўнасць тэатра складаюць вядома, сабраныя і выхаваныя ім майстры сцэны, імёны якіх ведае ўвесь беларускі народ.

Побач з Першым працуе Другі Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр. Высокае майстэрства акторскага выканання ўжо з першых дзён існавання тэатра паказала гледачу, што малады калектыў арганічна ўсвоіў многае са спадчыны рускай тэатральнай культуры і ў першую чаргу з багацейшага сцэнічнага вопыту МХАТ і Маскоўскага Малага тэатра. За параўнаўча кароткі тэрмін Другі тэатр вырас, творча выспеў.

* * *

З першых дзён Айчыннай вайны разам з усім беларускім народам работнікі мастацтваў Совецкай Беларусі ўзняліся на барацьбу супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Нямала работнікаў мастацтва знаходзіцца на фронце і ў партызанах; яны са зброяй у руках абараняюць сваю Радзіму. А тыя, што ў совецкім тыле, упарта працуюць над новымі творамі мастацтва, услаўляюць подвігі свайго народа, клічуць на барацьбу з чужынцам.

Тэатры БССР, эвакуіраваныя ўглыб Совецкай краіны, працягваюць плённа працаваць. Абодвы тэатры аднавілі ўсе свае ранейшыя лепшыя пастаноўкі і стварылі новыя. Так, Першы тэатр паставіў новыя спектаклі: «Хлопец з нашага горада» і «Рускія людзі» — К. Сіманава, «Працяг будзе» — А. Бруштэйн, «Пётр Крымаў» — К. Фінна, «Фронт»—А. Карнейчука, «Душа Масквы»—Л. Нікуліна, «Сабака на сене» — Лопе-дэ-Вега і іншыя. Зараз тэатр працуе над новай п'есай Рамановіча «Палешукі», якая расказвае аб барацьбе беларускага народа з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Другі тэатр паставіў п'есы «Крылатае племя» — Первенцава, «Егор Булычоў»—М. Горкага, «Фронт»—А. Карнейчука, «Нашэсце»—Л. Леонава, «Проба агнём» —К. Крапівы, «Несцерка» — В. Вольскага і іншыя.

Галоўная работа тэатра оперы і балета была накіравана на збіранне і захаванне асноўных творчых кадраў тэатра і стварэнне новага арыгінальнага рэпертуара.

Тэатр здолеў захаваць і сабраць вядучы склад тэатра. За прайшоўшы час калектыў тэатра правёў вельмі плённую канцэртную работу ў горадзе Горкім, Маскве і іншых гарадах, а таксама на фронце. За апошні час тэатр атрымаў усе ўмовы для работы; ён аднаўляецца ў поўным аб'ёме. Калектыў прыступае да работы над новай беларускай операй «Алеся»—кампазітара Цікоцкага. Змест оперы—барацьба беларускіх партызан супроць нямецкіх захопнікаў.

Актыўна працуюць Дзяржаўны Рускі драматычны тэатр пад мастацкім кіраўніцтвам народнага артыста БССР Д. А. Арлова, Беларускі ансамбль песні і танца, Дзяржаўны джаз - аркестр БССР.

* * *

Беларускія драматургі напісалі рад новых твораў. Найбольш значныя сярод іх—п'еса К. Крапівы «Проба агнём», опера Е. К. Цікоцкага — «Алеся» (лібрэта П. Броўкі), п'еса Е. Рамановіча «Палешукі». Гэтыя творы ярка паказваюць барацьбу беларускага народа супроць лютага ворага— нямецка - фашысцкіх захопнікаў.

* * *

Беларускія кампазітары стварылі за час вайны рад цікавых твораў аб Айчыннай вайне. Заслужаны дзеяч мастацтваў, кампазітар Е. К. Цікоцкі напісаў названую ўжо вышэй оперу «Алеся» і звыш 10 песень для сольнага і харавога выканання. Кампазітар А. В. Багатыроў за час вайны напісаў кантату «Ленінградцы» на словы Джамбула, кантату «Партызаны» на словы Янкі Купалы, рад вакальных твораў. Рад цікавых твораў напісаў кампазітар Аладаў. Творчую актыўнасць праяўляюць кампазітары А. Клумаў, які напісаў новую музыкальную камедыю, Г. Пукст, А. Залатароў, І. І. Любан, Н. Ф. Сакалоўскі, Палонскі.

Беларускія мастакі ў дні Айчыннай вайны таксама працуюць з неаслабнай творчай энергіяй і праводзяць лепшыя традыцыі беларускага совецкага мастацтва. На выстаўках, прысвечаных вялікай Айчыннай вайне, было экспаніравана звыш 100 работ беларускіх мастакоў. Дасягненні беларускіх мастакоў будуць паказаны на спецыяльнай выстаўцы, прысвечанай 25-годдзю БССР.

Уся праца беларускіх работнікаў мастацтва прасякнута адзіным жаданнем—дапамагчы фронту і тылу наблізіць дзень канчатковай перамогі над ворагам; паказаць у мастацкіх творах гераічныя подвігі совецкага народа ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Пачатак вызвалення роднай Беларусі ад прыгнёту гітлераўскіх банд натхняе работнікаў беларускага мастацтва на яшчэ больш плённую працу.

Вл. НЯФЕД.

Якуб КОЛАС

ЛЮДУ І КРАЮ

Над табою, край пакуты,
Сонца выплывае:
Спатыкнуўся Гітлер люты,
Язва маравая!
Пад ударам маладзецкім
Арміі Чырвонай
Захлынуўся пых нямецкі
Чорнага барона.
Не было-ж такога звера,
Як ён, клешч паганы.
Дык адплацім поўнай мерай
За ўсе болі, раны.
Адпаўзае гад са скрыпам
У смяртэльнай злобе,
Ды не так яшчэ насыпем
Язве той, хваробе!
Прыгадаем слёзы, здзекі
Тупарылай мопсе,
Так, каб немец на век-векі
Меч падняць зарокся.
Не давайце-ж перадышкі
Гітлераўскай зграі!
Няхай спусціць дух і кішкі
Тут, у нашым краі.
Люд мой, край доўгацярпення!
Блізка наша свята:
З-пад Дняпра, Дзвіны збавенне
Ідзе к нам у хату.
Дапаможам ва ўсю сілу
Арміі герояў —
Скоцім ідала ў магілу
І майстроў разбоя.

На руінах аднаўляецца жыццё

Працоўныя Лёзненскага раёна з вялікай радасцю сустрэлі ўказанне таварыша Сталіна—за кароткі тэрмін аднавіць разбураную немцамі гаспадарку.

За невялікі час калгаснікі многіх спаленых немцамі вёсак прыстасавалі сабе пад жыллё лазні і іншыя будынкі. Цяпер у калгасах раёна, згодна зацверджанага плана райкома партыі і райвыканкома, разгорнута будаўніцтва 600 новых жылых дамоў. Будаўніцтва дамоў павінна быць закончана да знамянальнай даты ў жыцці беларускага народа— 25-годдзя БССР. На будаўніцтва кожнага дома дзяржава бясплатна адпускае 30 кубаметраў лесу. У першую чаргу дамы будуюцца сем'ям чырвонаармейцаў і партызан, якія пацярпелі ад нямецкіх акупантаў.

Каб фарсіраваць будаўніцтва, у сельсоветах створаны спецыяльныя брыгады лесарубаў і цесляроў. Асабліва дружна ідзе работа ў калгасах Замшанскага сельсовета. Тут будуецца 12 дамоў. Будаўнічая брыгада, якой кіруе Іван Каралёў (калгас «VII з'езд Советаў»), закончыла зруб дома для чырвонаармейскай сям'і Азаркевіч. У калгасе «Адказ ворагам», Чарніцкага сельсовета, першы дом будзе пабудаваны сіротам Леаніду Федунову і яго сястрычцы Ніне, бацькі якіх загінулі ад рук акупантаў, а тры браты змагаюцца на франтах Айчыннай вайны.

Аднаўляецца разбураная немцамі Лёзненская МТС. Ужо напалову адрамантаван разбураны будынак. Арганізаваны раённыя курсы трактарыстаў, рамантуюцца трактары.

У калгасах раёна збіраецца сельскагаспадарчы інвентар, засыпаецца насенны фонд. Згодна рашэння агульнага сходу калгаснікаў, у арцелі «Інтэрнацыянал», Сутоцкага сельсовета, насенне будзе засыпана, зыходзячы з плана веснавой сяўбы 1941 года. У калгасе імені Молатава гэтага-ж сельсовета абагулілі ўсіх коней і кармы для іх. Коні замацаваны за брыгадамі і за імі ўстаноўлен добры догляд.

У раёне ўжо адкрыта бальніца і 12 медпунктаў. У бліжэйшы час будуць адкрыты яшчэ адна бальніца і некалькі медпунктаў. Совецкая ўлада праяўляе вялікія клопаты аб людзях, прымае ўсе захады да разгортвання сеткі ўстаноў аховы здароўя.

Больш месяца, як адчыніліся дзверы школы ў Лёзна, і дзеці, пасля двухгадовага перапынку, зноў селі за парты. Пачаліся заняткі ў трох пачатковых школах Колышанскага сельсовета і іншых сельсоветаў раёна.

(Наш кар.).

На сходзе лёзненскай партарганізацыі

Адбыўся сход лёзненскай партарганізацыі. З дакладам аб задачах раённай партыйнай арганізацыі ў сувязі з дакладам таварыша Сталіна аб 26-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі выступіў сакратар Віцебскага абкома КП(б)Б тав. Жылянін. Тав. Жылянін паставіў перад комуністамі раёна рад практычных першачарговых задач. Галоўная з іх —своечасова правесці засыпку насенных фондаў, аднавіць МТС, правесці рамонт трактараў і сельскагаспадарчага інвентара, закончыць у кожным калгасе будаўніцтва лазняў, адбудаваць у тэрмін 600 калгасных дамоў, адкрыць шавецкія, кравецкія, сталярныя майстэрні.

У спрэчках выступілі тт. Багданаў, Рунаў, Папоў, Качук і другія. Сакратар райкома КП(б)Б тав. Шчарбакоў расказаў сходу аб праробленай у раёне працы з дня вызвалення ад нямецкай акупацыі.

Сход партыйнай арганізацыі прыняў практычныя рашэнні па аднаўленню разбуранай гаспадаркі раёна, а таксама па шырокаму вывучэнню сярод насельніцтва даклада таварыша Сталіна.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Храбра змагаецца супроць нямецкіх акупантаў беларус, лейтэнант А. Е. Малафееў. Экіпаж танка комуніста Малафеева знішчыў 5 нямецкіх дзотаў, 2 гарматы, 5 кулямётных кропак, знішчыў да роты гітлераўцаў. Тав. Малафееў узнагароджаны двума ордэнамі Чырвонай Звязды і медаллю «За абарону Ленінграда».

НА ЗДЫМКУ: Лейтэнант А. Е. Малафееў.

КІНОЖУРНАЛ „СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

Пачынаючы з студзеня 1943 года, рэгулярна, кожны месяц, выходзіць кіножурнал «Совецкая Беларусь», які мовай кінокадраў расказвае аб барацьбе беларускага народа за совецкую радзіму, за свабоднае жыццё, за шчасце і радасць сваіх дзяцей.

Ужо вышла 11 нумараў журнала.

Многія кадры ніколі не забудуцца. Пройдуць гады, і глядач адроджанай Беларусі будзе глядзець іх з такім-жа хваляваннем, як мы глядзім іх сёння. Чырвоная Армія вызваліла Гомель, Крычаў, Лёзна, Рэчыцу і тысячы другіх населёных пунктаў Беларусі. Разам з часцямі Чырвонай Арміі на вызваленай тэрыторыі Беларусі пабывалі і нашы кінааператары.

Немцы спалілі дашчэнту лепшыя дамы Крычава. Яны ўзарвалі, знішчылі прамысловыя будынкі. Перад гледачом жахлівы малюнак: абгарэлыя будынкі, адзінокія камяны, руіны. Гітлераўскія мярзотнікі не церпяць нічога жывога.

Немцы зруйнавалі Крычаў, але яны не перамаглі ў ім жыцця. І кінаапарат паказвае, як звяртаюцца ў родны горад беларускія жыхары.

А вось Ляды. Жывы, прыгожы населёны пункт Беларусі. Цудоўная прырода, ёю заўсёды славіліся Ляды. І тут пабывалі немцы, і тут яны пакінулі свой мярзотны след.

Непадалёку ад мястэчка Ляды знойдзена вялікая магіла афяр гітлераўцаў. Фашысцкія бандыты нічога не пашкадавалі. Вось з магілы выймаюць соску. Фашысты расстралялі грудное дзіцё з соскай у роце. Душагубы! Праклянце ім!

Многія кінокадры, заснятыя ў гэтыя дні ў Беларусі, яшчэ не ўвайшлі ў журнал. Хутка глядач пабачыць на экране вызвалены Гомель, радасную сустрэчу беларускім народам сваіх доўгачаканых вызваліцеляў, ён пабачыць адраджэнне жыцця ў вызваленых гарадах і вёсках.

Вось стары беларускі селянін, дзядуля Цяпін з Чэрыкаўскага раёна. На працягу двух год ён хаваў баявы сцяг адной чырвонаармейскай часці і, калі прышла Чырвоная Армія ў яго родную вёску, ён урачыста перадаў гэты сцяг чырвонаму камандзіру. Слаўны дзед, ён некалі служыў у радах рускай арміі, ён ведае, што такое чэсць сцягу, і з рызыкай для жыцця хаваў гэты сцяг доўгія месяцы чорнай фашысцкай акупацыі.

Многа месца ў журналах аддадзена часцям Чырвонай Арміі, лётчыкам, танкістам, слаўным стралкам, якія сёння змагаюцца на беларускай зямлі. Ніколі не забудзецца імя беларускага камандзіра Алеся Куксевіча, які на полі бою выратаваў жыццё сарака чырвонаармейцаў.

Ніколі не згасне слава аб беларускіх народных мсціўцах, нашых адважных партызанах. Вы бачыце на экране іх мужныя твары. Вось Героі Совецкага Саюза Фёдар Паўлоўскі, Владзімір Лабанок—слаўныя сыны геаічнага беларускага народа. Гэта пад кіраўніцтвам такіх слаўных камандзіраў партызаны б'юць немцаў і ўдзень і ўночы.

Экран апавядае аб працы беларускіх прадпрыемстваў, эвакуіраваных у совецкі тыл. На Урале куюць перамогу гомельскія паравозарамонтнікі. Трымаюць сваю славу на новым месцы віцебскія трыкатажнікі. Бліскуча працуе беларускі машыніст, Герой Соцыялістычнай Працы Васілій Іванавіч Мурзіч. У журнале вельмі трапна паказваецца, як гэты самаадданы патрыёт водзіць эшалоны з баявымі машынамі да лініі фронта.

Беларусь жыве, Беларусь змагаецца! І няма сілы, якая змагла-б яе перамагчы. Перамога за намі, і аб гэтым з вялікай праўдай расказвае кіно.

Е. САДОЎСКІ.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

25 ГОД ВАЕННАЙ АКАДЭМІІ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ ІМЕНІ М. В. ФРУНЗЕ

8 снежня краіна адзначыла 25-годдзе ваеннай Акадэміі Чырвонай Арміі імені М. В. Фрунзе. На ўрачыстасці, прысвечанай юбілею, прысутнічалі госці—былыя выхаванцы Акадэміі: Маршал Совецкага Саюза С. М. Будзённы, Маршал артылерыі Н. Н. Воранаў, Камандуючы войскамі Маскоўскай Ваеннай акругі генерал-палкоўнік П. А. Арцём'еў і другія. За час свайго існавання Акадэмія падрыхтавала тысячы высокаадукаваных баявых камандзіраў Чырвонай Арміі, сярод якіх слаўныя імёны Маршалаў Совецкага Саюза, Маршалаў спецыяльных родаў войск, многіх генералаў арміі, камандуючых франтамі, арміямі, карпусамі, дывізіямі і палкамі.

Удзельнікі ўрачыстага сходу стоячы выслухалі загад Народнага Камісара Абароны Маршала Совецкага Саюза І. В. Сталіна, прысвечаны слаўнаму юбілею ваеннай Акадэміі імені Фрунзе і Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб узнагароджанні генералаў, афіцэраў, сержанцкага і вольнанаёмнага састава Акадэміі ордэнамі і медалямі.

СОВЕЦКІ НАРОД АДКАЗВАЕ НА РАШЭННІ ТЭГЕРАНСКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ НОВЫМІ ПРАЦОЎНЫМІ ПОДВІГАМІ

Па ўсёй Совецкай краіне праходзяць мітынгі і сходы, прысвечаныя рашэнням Канферэнцыі кіраўнікоў трох саюзных дзяржаў. Совецкі народ горача вітае гістарычныя рашэнні Канферэнцыі, выказвае сваё глыбокае задавальненне яе вынікамі, якія сведчаць аб тым, што англа-совецка-амерыканскі баявы саюз у барацьбе з гітлераўскімі захопнікамі загартаваўся і ўмацаваўся.

Рабочыя і работніцы цэха матораў ордэна Леніна аўтазавода імені Сталіна на мітынгу ўважліва слухалі апублікаваныя ў друку тэксты дакументаў, прынятых на Тэгеранскай Канферэнцыі. Выступаючыя заклікалі працаваць яшчэ лепш, даць Чырвонай Арміі больш рознай прадукцыі.

На заводзе камбайнаў у Саратаве рашылі ўсім калектывам стаць 7 снежня на франтавую вахту і завяршыць гадавую праграму 11 снежня.

У горадзе Молатаве на мітынгу аднаго завода выступіў начальнік участка тав. Цімшын, які сказаў:

— Дэкларацыя трох Дзяржаў —смяротны прыгавор германскаму фашызму, германскай разбойніцкай арміі. Гэты прыгавор будзе прыведзен у выкананне з усёй бязлітаснасцю. Мы, уральцы, працавалі і будзем працаваць з яшчэ большай энергіяй, каб забяспечыць Чырвоную Армію максімальнай колькасцю нашай грознай уральскай тэхнікі.

З вялікім задавальненнем сустрэлі рашэнні Канферэнцыі працоўныя вызваленых раёнаў Беларусі, а таксама партызаны і партызанкі ў тыле ворага. З вялікім уздымам праходзяць гутаркі, мітынгі, дзе бяруцца абавязацельствы хутчэй аднавіць разбураную немцамі гаспадарку, яшчэ актыўней дапамагаць Чырвонай Арміі ў разгроме нямецка-фашысцкіх акупантаў.

ПЕРШАЯ ПЛАЎКА

Нямецкія акупанты разбурылі корпус чыгуналіцейнага цэха аднаго з харкаўскіх машынабудаўнічых заводаў, а вагранкі ўзарвалі мінамі. Гераічнай працай калектыва рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў гэты цэх адноўлен за кароткі тэрмін і ўжо даў першую плаўку.

ЛЕКАВАЯ ДАПАМОГА ІНВАЛІДАМ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

Наркамздраў СССР адкрыў многа лекавых устаноў для інвалідаў Айчыннай вайны. Створаны 21 бальніца неадкладнай хірургіі, 52 аддзяленні ў палікліініках, адведзена вялікая колькасць месц у навукова-даследчых інстытутах і 3.900 месц на курортах. Высокага ўзроўню ў бальніцах дасягнула хірургічная дапамога.

Новасібірцы—варонежцам

Новасібірцы, якія ўзялі шэфства над аднаўленнем гаспадаркі Варонежскай вобласці, працягваюць аказваць сваім падшэфным вялікую дапамогу. За апошні час адпраўлена варонежцам звыш 1.500 вагонаў розных будматэрыялаў, абсталявання, тавараў шырокага спажывання. Апрача гэтага, адпраўлена 3.600 пар абутку, звыш 3.000 гарнітураў, пальто, многа трыкатажных вырабаў. У фонд дапамогі Варонежскай вобласці 30 раёнаў Новасібірскай вобласці вылучылі многа жывёлы, авечак і сельскагаспадарчага інвентара.

Здана ў эксплаатацыю магутная турбіна

У Харкаве здана ў эксплаатацыю магутная турбіна. Прадпрыемствы, установы і жыллёвыя дамы атрымаюць дадатковую электраэнергію. Упершыню пасля двухгадовага перапынку па асноўных магістралях горада пайшлі трамваі. У горадзе павялічваецца падача вады з 160.000 да 1.200 тысяч вёдзер у суткі.

Аднаўленне Таганрога

У Таганрогу заканчваецца рамонт трамвайнага парку, электрагаспадаркі, гарадскога вадаправода. Прадпрыемствы і ўстановы атрымалі першы ток. Прыступілі да працы многія прадпрыемствы мясцовай прамысловасці. Працуюць 5 бальніц, 8 амбулаторый, 10 дзіцячых ясляў. У 24 школах навучаецца 9.000 дзяцей.

Свой цукар у Бурат-Манголіі

У Бурат-Манголіі пабудаван першы цукравы завод. Завод поўнасцю забяспечан мясцовай сыравінай. Калгасы паўднёвай Бурат-Манголіі ў гэтым годзе ўпершыню зрабілі планавы пасеў цукровых буракоў. Атрыман высокі ўраджай. Першы свой цукар Бурат-Манголія атрымае ў лютым 1944 года.

Спажывецкая кааперацыя Гомельскай вобласці

Ва ўсіх вызваленых раёнах Гомельскай вобласці пачалі працаваць райспажыўсаюзы. Прыступілі да работы Гомельскі і Рэчыцкі гарадскія гандлёвыя аддзелы.

Створаны гандлёвыя кропкі. У Добрушы працуюць продтаварны, промтаварны і хлебныя ларкі. У Лоеве, Церахоўцы і Свяцілавічах адкрыты па дзве крамы ў кожным, у Гомельскім сельскім раёне, Свяцілавіцкім, Кармянскім і Веткаўскім—па адной.

Наладжваецца грамадскае харчаванне. У Добрушы, Церахоўцы і Свяцілавічах адкрыты сталовыя. У самы бліжэйшы час пачнуць яны працаваць і ў астатніх раёнах.

Працоўныя нашай вобласці атрымаюць тавараў і прадуктаў, якія адгружаюцца ўжо, на 1 мільён рублёў. Сярод іх прадукты першай неабходнасці, якіх у час нямецкай акупацыі працоўныя Гомельскай вобласці зусім не мелі.

В. ШАЦІЛА,
загадчык Гомельскага абласнога аддзела гандлю.

Клопаты аб інвалідах

Совецкая ўлада праяўляе вялікія клопаты аб інвалідах Айчыннай вайны, а таксама аб інвалідах працы і іх сем'ях, якія пражываюць у вызваленых раёнах Беларусі. У даны момант тут паўсямесна праходзіць улік пенсіянераў. Для інвалідаў адкрываюцца рознага роду майстэрні, сталоўкі, інтэрнаты. У горадзе Крычаве адноўлен дом інвалідаў, які будзе абслугоўваць інвалідаў Айчыннай вайны. Дом для інвалідаў працы і іх сем'яў адноўлены ў Хоцімску.

У нямецкім палоне інваліды пакутвалі, былі ў страшэнных умовах жыцця. Фашысты разграбілі ўсю іх маёмасць, адабралі коней, кароў, свіней, пасевы і тым самым асудзілі слабасільных старыкоў і старух на галодную смерць. Дастаткова ведаць змрочную гісторыю крычаўскага дома інвалідаў, каб зразумець увесь жах становішча, у якім знаходзіліся інваліды пад дзікай уладай фашыстаў. З 100 чалавек, якія знаходзіліся раней у гэтым доме, 16 памёрлі ад голаду, частка была расстраляна немцамі.

Перад сваім адступленнем нямецкія грамілы імкнуліся знішчыць і самы дом, але гэта ім не ўдалося. Уцякаючы з Крычава, яны запалілі абліты бензінам дом інвалідаў. Але калі пачаўся пажар, стары інвалід тав. Хадаронт узняў таварышаў на выратаванне свайго жылля. Пажар удалося патушыць у самым яго пачатку.

Так было і ў Хоцімску. З 100 чалавек, якія знаходзіліся ў доме інвалідаў, засталося толькі 45. 18 было расстраляна, астатнія разбрыліся або памёрлі з голаду. Маёмасць дома немцы разграбілі. Сам дом да такой ступені аказаўся запаскуджаны немцамі, што без капітальнага рамонту ён непрыгодны.

Зараз інваліды адпачываюць ад перанесеных жахаў. У першыя-ж дні вызвалення яны атрымалі неабходныя рэчы хатняга ўжытку і харчаванне. Інваліды залічаны на планавае забеспячэнне, для іх вылучаюцца фонды вопраткі. На ўтрыманне дамоў інвалідаў адпушчаны неабходныя сродкі.

Совецкая ўлада ўсямерна клапоціцца аб хутчэйшым аднаўленні нармальнага жыцця ў вызваленых раёнах, у тым ліку—аб забеспячэнні нармальных умоў жыцця інвалідаў.

Міжнародная інфармацыя

АМЕРЫКАНСКІ ДРУК АБ КАНФЕРЭНЦЫІ КІРАЎНІКОЎ ТРОХ САЮЗНЫХ КРАІН У ТЭГЕРАНЕ

Амерыканскія газеты з энтузіязмам вітаюць ваенныя рашэнні і пагадненне аб знішчэнні германскіх узброеных сіл, а таксама вітаюць заяву аб тым, што Канферэнцыя прывядзе да трывалага міру. Усе газеты падкрэсліваюць сардэчную абстаноўку, у якой адбываліся перагаворы.

«Нью-Ерк геральд трыбюн» піша: «Тэгеранскі пакт прадвяшчае разгром Германіі ў выніку сумесных удараў, нанесеных з усходу, захаду і поўдня. Ен праектуе стварэнне сусветнай сям'і дэмакратычных краін. Распрацаван план дасягнення перамогі». Газета «Нью-Ерк Таймс» заяўляе, што Канферэнцыя мае гістарычнае значэнне, бо на ёй сустрэліся кіраўнікі трох самых магутных у свеце краін. Пытанне аб новым фронце ў сучасны момант вырашана ў той частцы, якая датычыцца маштабу і тэрмінаў аперацыі. Апрача таго, памянёны таксама паўднёвы фронт.

ЗАБОЙСТВА ГЕРМАНСКАГА ГЕНЕРАЛА Ў ТУРЫНЕ

Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр перадае з швейцарска-італьянскай граніцы, што, па атрыманых там вестках, германскі генерал войск СС Цымерман застрэлен 3 снежня ў Турыне рабочымі-антыфашыстамі. Цымерман быў накіраван у Турын 1 снежня для задушэння антыгерманскіх дэманстрацый.

Сустрэча Рузвельта, Чэрчыля і Іненю ў Каіры

Агенцтва Рэйтэр перадае, што 7 снежня ў Каіры апублікавана наступнае камюніке:

«Прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі Рузвельт, прэзідэнт Турэцкай рэспублікі Ісмет Іненю і прэм'ер - міністр Вялікабрытаніі Чэрчыль сустрэліся ў Каіры 4, 5 і 6 снежня. Міністр замежных спраў Вялікабрытаніі Ідэн, міністр замежных спраў Турцыі Менемэнджыоглу і Гары Гопкінс прынялі ўдзел у іх перагаворах. Удзел главы Турэцкай дзяржавы ў адказ на сардэчнае запрашэнне, адрасаванае яму ўрадамі Злучаных Штатаў Амерыкі, Вялікабрытаніі і Совецкага Саюза, з'яўляецца яркім сведчаннем магутнасці саюза, які аб'ядноўвае Англію і Турцыю, а таксама шчыльнай дружбы, якая існуе паміж турэцкім народам і народамі Злучаных Штатаў Амерыкі і Совецкага Саюза. Прэзідэнт Рузвельт, прэзідэнт Іненю і прэм'ер-міністр Чэрчыль разгледзелі агульнае палітычнае становішча і падвергнулі ўсебаковаму разгледжанню сваю палітыку, якой яны будуць прытрымлівацца, прымаючы пад увагу агульныя і асаблівыя інтарэсы трох краін. Вывучэнне ўсіх праблем у духу ўзаемаразумення і лаяльнасці паказала самае шчыльнае адзінства, якое існуе паміж Злучанымі Штатамі Амерыкі, Турцыяй і Англіяй, і іх адносіны да міжнароднага становішча. У выніку гэтага перагаворы ў Каіры былі ў вышэйшай ступені пладатворнымі і карыснымі для далейшых адносін паміж чатырма краінамі. Тожсамасць інтарэсаў і поглядаў вялікіх амерыканскай і англійскай дэмакратый з поглядамі і інтарэсамі Совецкага Саюза, таксама як і традыцыйныя адносіны дружбы, якія існуюць паміж гэтымі дзяржавамі і Турцыяй, зноў атрымалі пацвярджэнне на Канферэнцыі ў Каіры».

Англійскі друк аб Тэгеранскай канферэнцыі

Англійскія газеты за 7 снежня запоўнены матэрыяламі аб Тэгеранскай Канферэнцыі. «Дэйлі геральд» піша, што дата адкрыцця другога фронта ўжо ўстаноўлена і што стратэгія саюзнікаў, нарэшце, поўнасцю аб'еднана. «Англа - амерыканскае вярхоўнае камандаванне ведае, як менавіта яму дзейнічаць, калі пачнецца рускае зімовае наступленне. Совецкае Вярхоўнае Камандаванне ў дакладнасці ведае, што яму рабіць, калі арміі з Англіі высадзяцца ў Заходняй Еўропе. Усе планы і ўсе атакі будуць увязаны паміж сабой».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
Б-3818.